

STORTINGET

Representantforslag 138 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentant Seher Aydar

Dokument 8:138 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Seher Aydar om å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår på cruise i norske farvann

Til Stortinget

Bakgrunn

NRK avslørte høsten 2020 hvordan Hurtigruten systematisk utnytter smutthull i NIS-regelverket for å bruke underbetalt utenlandsk arbeidskraft, istedenfor å tilby norske lønns- og arbeidsvilkår i Norge.

NIS-registeret ble opprettet i 1987 for å tilby norske rederier et konkurransedyktig alternativ til registrering av norske skip i åpne internasjonale register. Til forskjell fra skip i det ordinære skipsregisteret (NOR) kan det på skip i NIS ansettes utenlandske sjøfolk i henhold til deres hjemlige tariffavtaler. Det er ikke slik NIS-registeret fungerer i dag.

Det ene NRK kunne avsløre, var at Hurtigruten i slutten av august 2020 hadde drevet hotellvirksomhet i norsk havn i forbindelse med en filminnspilling med et NIS-registrert skip. Dette tok Nærings- og fiskeridepartementet tak i, og foreslo endring i forskriften for å tydeliggjøre at dette ikke var innenfor regelverket.

Det andre NRK kunne avsløre, er i større grad villet politikk fra regjeringen. NRK viste at Hurtigrutens cruisebåter anløper den tyske havna Cuxhaven, i tillegg til Hamburg. Men i Cuxhaven ligger skipet bare i 45 minutter midt på natta. Under dagens regelverk kan NIS-registrerte skip gjennomføre cruise langs norskekysten, der som de anløper to internasjonale havner. Da departementet sendte forslaget som åpnet for dette, på høring

før det ble vedtatt i 2015, var det presisert at det skal være mulighet for sightseeing i de internasjonale havnene. I 2015 ble det også innført endringer som gjorde det mulig å gjennomføre cruise på Svalbard med NIS-registrert skip.

Hurtigrutens anløp i industrihavna Cuxhaven legger ikke til rette for sightseeing, men det legger til rette for å dumpe lønns- og arbeidsvilkårene på vei inn i norske farvann.

NOR- og NIS-skip ble i utgangspunktet underlagt ulike krav til lønns- og arbeidsvilkår for at norskregistrerte skip skulle være konkurransedyktige i internasjonal fart, og dermed redusere faren for utflagging av norske skip. Det man ser i dag, er at NIS-regelverket brukes til å sprengre grensene for hvordan man kan bruke utenlandsk arbeidskraft i norske farvann. Fagforeningene for folk på sjøen har lenge krevd at regelverket må endres, men regjeringen lar vente på seg. Utredninger fra Menon og Nordisk institutt for sjørett (UiO) har vist at det er handlingsrom for å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann.

Cruisetrafikk er forurensende, og cruisetrafikken i Norge har økt sterkt de siste 20 årene. Cruisetrafikk gir få ringvirkninger i Norge sammenlignet med andre former for turisme. DNV GL har estimert at cruiseskip i norske farvann slipper ut 300 000 tonn CO₂-ekvivalenter årlig. Stortinget vedtok i 2018 at cruiseskip skal seile utslippsfritt i norske fjorder så snart det er teknisk mulig, og seinest innen 2026.

Koronapandemien har ført til en stans i cruisetrafikken. Når den starter opp igjen, har man en unik mulighet til å sikre en mer miljøvennlig cruisenæring som sikrer norske arbeidsplasser i norske farvann. Man kan både reversere endringene i NIS-regelverket som åpnet for cruise i norske farvann med NIS-registrerte skip, og

sikre en mer miljøvennlig cruise- og turistnæring. Å sikre norske arbeids- og lønnsforhold i norske farvann er et viktig steg på veien for å utrydde fryktkulturen som NRK har avslørt hos Hurtigrutens ansatte den senere tiden.

Cruisetrafikk defineres i dette forslaget slik det defineres i forskrift om fartsområde for passasjerskip registrert i norsk internasjonalt skipsregister (NIS):

«Med cruiseskip menes (...) passasjerskip som har lugarkapasitet til samtlige passasjerer og seiler med et konkret tilbudt turprogram. Skipsruten må innebære minst en nattseilas og være av minimum 24 timers varighet.»

Ordinær rutetrafikk, som kystruta eller passasjerferger mellom Norge og utlandet, defineres ikke som cruise.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen foreta forskriftsendringer som reverserer endringene i NIS-regelverket, slik at NIS-registrerte skip ikke lenger kan gå i cruisetrafikk langs norskekysten eller på Svalbard.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som utnytter handlingsrommet til innstramminger som sikrer norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann.
3. Stortinget ber regjeringen gi kommuner muligheten til å kun tillate cruiseskip med norske lønns- og arbeidsvilkår i sine havner.
4. Stortinget ber regjeringen innføre krav til bruk av nullutslippsteknologi på alle cruiseskip i norsk territorialfarvann. Det gis unntak for NOR-registrerte skip, som skal være utslippsfrie i verdensarvfjordene fra 2026 og i hele Norges territorialfarvann i 2030.
5. Stortinget ber regjeringen legge til rette for lavutslippsturisme gjennom blant annet å sikre nattogforbindelser til utlandet og gode kollektivtransportløsninger som tar turister til verdensarvfjordene.

8. mars 2021

Seher Aydar